

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH

I KOMÓRKI ORGANIZACYJNE

Spis treści

WSTĘP	3
SŁOWNICZEK.....	5
ROZDZIAŁ I - STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH – INFORMACJE PODSTAWOWE	6
ROZDZIAŁ II - PODSTAWOWE CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA MAŁOLETNICH	6
ROZDZIAŁ III - ZASADY BEZPIECZNEJ REKRUTACJI PRACOWNIKÓW	6
ROZDZIAŁ IV - ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIK–DZIECKO ORAZ DZIECKO-DZIECKO.....	8
ROZDZIAŁ V - ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH.....	13
ROZDZIAŁ VI - ZASADY OCHRONY WIZERUNKU DZIECKA	15
ROZDZIAŁ VII – ZASADY BEZPIECZNEGO KORZYSTANIA Z INTERNETU I MEDIÓW ELEKTRO-NICZNYCH	16
ROZDZIAŁ VIII - OCHRONA DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM – Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego	17
ROZDZIAŁ IX - MONITORING STOSOWANIA STANDARÓW OCHRONY MAŁOLETNICH PRZED KRZYWDZENIEM	20
ROZDZIAŁ X - PRZEPISY KOŃCOWE	20

WSTĘP

Wsparcie w procesie wychowania i opieki nad małoletnimi, ochrona i zapewnienie im bezpieczeństwa oraz optymalnych warunków do rozwoju, stanowią priorytety w trakcie wykonywania obowiązków pracowników Centrum Usług Społecznych i jednostek organizacyjnych. Bezpieczeństwo, szacunek, godność i dobro dziecka to fundamentalne wartości, którymi kieruje się Centrum Usług Społecznych.

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606) zmieniająca dotychczasową ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, której tytuł na mocy tychże zmian otrzymuje brzmienie „o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich” (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 560), nakłada na placówki obowiązek opracowania i przestrzegania *Standardów Ochrony małoletnich*. Celem ww. dokumentu jest zaimplementowanie działań chroniących dzieci przed wszelkimi przejawami i formami przemocy. *Standardy Ochrony Małoletnich* w Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu i podległych jednostkach wyznaczają zasady zapobiegania krzywdzeniu dzieci, procedury interwencji w przypadkach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka, a także działania profilaktyczne. Czynności podejmowane przez personel placówki znajdują oparcie w przepisach prawa powszechnego oraz przepisach wewnętrznych placówki. Pracownicy znają i stosują zasady zawarte w *Standardach Ochrony Małoletnich*. Małoletni i ich opiekunowie są zapoznawani z treścią *Standardów Ochrony Małoletnich* w szczególności poprzez dostęp do informacji zawartych w dokumencie.

Poniższy dokument został stworzony w oparciu o:

1. Konwencję o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120 poz. 526);
2. Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. 2012, poz. 1169 ze zm.);
3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679 Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U UE.L.2016.119.1 ze zm.);
4. Ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560);
5. Ustawę z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606);
6. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 ze zm.);
7. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17 ze zm.);

8. Ustawę z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781);
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

SŁOWNICZEK

Dziecko (dalej także: **małoletni**) – osoba, która nie ukończyła 18. roku życia.

Dane osobowe dziecka – wszelkiego rodzaju informacje, umożliwiające identyfikację dziecka, niezależnie od źródła ich pochodzenia.

Dyrektor – dyrektor Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu.

Placówka – Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu (dalej: CUS) wraz z komórkami organizacyjnymi.

Personel (dalej także: **pracownik**) - osoba świadcząca pracę w placówce, bez względu na formę zatrudnienia, w tym współpracownik, stażysta, wolontariusz lub inna osoba, która ma bądź może mieć kontakt z dziećmi.

Krzywdzenie dziecka – każde popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka, przez jakąkolwiek osobę - w tym pracownika placówki, lub inne zachowania, które mogą wpłynąć niekorzystnie na dziecko, w tym jego zaniedbywanie.

Opiekun dziecka - osoba uprawniona do reprezentowania dziecka, w tym rodzic (także rodzic zastępczy) lub opiekun prawny.

Osoba monitorująca stosowanie Standardów Ochrony Małoletnich – osoba wyznaczona przez Dyrektora, sprawująca nadzór nad realizacją niniejszych Standardów Ochrony Małoletnich w placówce a także przyjmująca zgłoszenia o zdarzeniach zagrażających Dziecku i udzielenie mu wsparcia.

Przemoc – wszelkie przejawy przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej i cyfrowej.

Wizerunek - wizualne ukazanie zespołu charakterystycznych dla danej osoby cech fizycznych, poprzez które uzyskuje się wyobrażenie o jej wyglądzie, umożliwiającym zidentyfikowanie danej osoby jako konkretną jednostkę fizyczną.

Zaniedbywanie - niezapewnianie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka w sferze zdrowotnej, edukacyjnej i emocjonalnej, odpowiedniego odżywiania, schronienia i bezpieczeństwa, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom, w następstwie powodujące lub mogące powodować uszczerbek na zdrowiu dziecka lub zaburzenie rozwoju psychicznego, moralnego lub społecznego.

Zgoda opiekuna - zgoda co najmniej jednego z Opiekunów dziecka. W sytuacji braku porozumienia między Opiekunami dziecka, należy ich poinformować o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd.

ROZDZIAŁ I

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH – INFORMACJE PODSTAWOWE

1. Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu i jednostki organizacyjne ustanowiły i wprowadziły *Standardy Ochrony Małoletnich*.
2. Placówka umożliwia pracownikom, poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i konferencjach, rozwijanie umiejętności w obszarze zapobiegania krzywdzeniu dzieci, rozpoznawania czynników krzywdzenia małoletnich i świadczenia realnej, skutecznej pomocy i wspierania dzieci.
3. Placówka monitoruje i weryfikuje zgodność podejmowanych działań z uregulowaniami zawartymi w niniejszych *Standardach Ochrony Małoletnich*.

ROZDZIAŁ II

PODSTAWOWE CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA MAŁOLETNICH

1. Personel zna czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich. Pracownicy pogłębiają swoją wiedzę w zakresie ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
2. Pracownicy monitorują sytuację małoletnich w rodzinach, z którymi współpracują, uwzględniając czynniki ryzyka oraz przejawy krzywdzenia małoletnich, pozostają również wrażliwi na to, czego są świadkami.
3. W sytuacji zaistnienia czynników ryzyka krzywdzenia dzieci, pracownicy placówki przeprowadzają rozmowę z Opiekunami dziecka. Pracownicy wspierają małoletniego i jego opiekunów oraz w sposób zrozumiały udostępniają informacje na temat dostępnych form pomocy.
4. Rekrutacja pracowników CUS następuje zawsze z poszanowaniem zasad bezpiecznej rekrutacji pracowników.

ROZDZIAŁ III

ZASADY BEZPIECZNEJ REKRUTACJI PRACOWNIKÓW

1. Dyrektor, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem lub opieką nad nimi, zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w *Rejestrze z dostępem ograniczonym* lub *Rejestrze osób*, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w rejestr.
2. Dyrektor uzyskuje informacje z *Rejestru z dostępem ograniczonym* za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości.
3. Informacje zwrotne otrzymane z systemu teleinformatycznego Dyrektor drukuje i składa do części A akt osobowych, związanych z nawiązaniem stosunku pracy. To samo dotyczy *Rejestru osób*, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego

poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w *Rejestrze*. Przy czym w przypadku tego drugiego *Rejestru* wystarczy wydrukować stronę internetową, na której widnieje komunikat, że dana osoba nie figuruje w rejestrze.

4. Dyrektor pobiera od kandydata informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności – zgodnie z treścią przepisów art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

5. Dyrektor weryfikuje kwalifikacje kandydatów do pracy z małoletnimi, poprzez możliwość żądania danych dotyczących:

- a. wykształcenia,
- b. kwalifikacji zawodowych,
- c. dotychczasowego zatrudnienia.

6. Jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie, wówczas powinien przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariacie związanej z kontaktami z małoletnimi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla wyżej wymienionych celów.

7. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat składa, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany/skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

8. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści:

„Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

ROZDZIAŁ IV

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIK–DZIECKO ORAZ DZIECKO-DZIECKO

1. Sytuacje, w których może dochodzić do kontaktu pracowników z dziećmi:

- pracownicy socjalni, asystenci rodziny - praca o charakterze systemowym, najczęściej w miejscu zamieszkania, w obecności osób dorosłych;
- organizatorzy społeczności lokalnej – praca w środowisku, w obecności osób dorosłych;
- specjaliści m.in. psychologzy, pedagodzy pracujący z dziećmi, za zgodą rodziców;
- w jednostkach organizacyjnych CUS, tj.: Klub Integracji Społecznej, Swarzędzki Klub Rodziny, świetlice – zajęcia tematyczne, rozwijające zainteresowania, wyrównywanie deficytów, edukacja, zajęcia świetlicowe, warsztaty poszerzające kompetencje społeczne i umiejętności interpersonalne, półkolonie w okresach wakacyjnych.

2. Pracownicy stosują bezpieczne relacje z małoletnimi, zapoznali się z zasadami, według których postępują i które określają jakie zachowania są prawidłowe i dopuszczalne. Każdy ma dostęp do *Standardów Ochrony Małoletnich*, które gwarantują bezpieczeństwo, poszanowanie praw i godności małoletnich.

3. Pracownik w kontakcie z małoletnimi:

- odnosi się do podopiecznych z szacunkiem;
- wysłuchuje podopiecznych, stara się udzielać informacji dostosowanych do ich możliwości rozwojowych;
- nie zawstydzia podopiecznych, nie lekceważy, nie upokarza i nie obraża, nie popycha, nie bije, nie szturcha, nie gryzie i nie używa żadnych innych aktów z użyciem siły;
- nie podnosi głosu, nie krzyczy; wyjątek stanowią sytuacje uzasadnione, tj. zagrażające zdrowiu lub życiu Dziecka lub innych Dzieci bądź osób trzecich (np. ostrzeżenie przed nadjeżdżającym pojazdem);
- w kontakcie z Dzieckiem stosuje pozytywne wzmocnienia, pomaga w budowaniu poczucia własnej wartości przy zachowaniu szacunku dla pozostałych uczestników i pracowników Placówki;
- pracownik dochowuje wszelkich starań w dbałości o bezpieczeństwo Dzieci;
- pracownik ma obowiązek traktować wszystkie Dzieci równo, nie faworyzując nikogo;
- pracownik zobowiązany jest do zachowania poufności informacji uzyskanych w związku z wypełnianiem obowiązków zawodowych, dotyczących zdrowia, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, tożsamości seksualnej, pochodzenia rasowego lub etnicznego, poglądów politycznych, przekonań religijnych lub światopoglądu małoletniego;

- pracownik nie ujawnia drażliwych informacji o małoletnim osobom do tego nieuprawnionym;
- pracownik nie może utrwalać wizerunku małoletniego bez zgody Opiekuna dziecka;
- pracownik, posiadający wiedzę, że Dziecko doświadczyło w przeszłości krzywdzenia, m.in.: przemocy lub innych sytuacji traumatycznych, zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z Dzieckiem, wykazując zrozumienie i empatię, zapewniając komfort i bezpieczeństwo.

Ponadto zabronione jest:

- zwracanie się do małoletniego w sposób wulgarny, używanie wulgaryzmów, słów niecenzuralnych, podnoszenie głosu, szydzenie, wyśmiewanie;
- stosowanie szeroko rozumianej przemocy, zaniedbań, nadużyć;
- pozostawianie Dziecka bez opieki, nadzoru;
- nawiązywanie relacji romantycznej lub seksualnej z Dzieckiem;
- udostępnianie Dzieciom materiałów zawierających pornografię i treści erotyczne;
- filmowanie, rejestrowanie głosu oraz wykonywanie zdjęć Dziecka na użytek prywatny; dozwolone jest utrwalanie i wykorzystywanie wizerunku Dziecka przez Placówkę w zakresie objętym zgodą Opiekuna dziecka;
- proponowanie Dziecku alkoholu, papierosów lub innych używek, a także spożywanie tych wyrobów w obecności małoletniego;
- przyjmowanie prezentów i pieniędzy od Dziecka i Opiekunów dziecka – zakaz ten nie obejmuje symbolicznych upominków (np. laurki), otrzymywanych w szczególnych okolicznościach, np. pożegnania;
- kontakt fizyczny z małoletnim dopuszczalny jest tylko w uzasadnionych sytuacjach; każdorazowo jednak przed kontaktem fizycznym, pracownik powinien uprzedzić o tym Dziecko i uzyskać jego pozwolenie, jeżeli Dziecko z uwagi na swój wiek, niepełnosprawność lub stan zdrowia wymaga pomocy w korzystaniu z toalety, myciu się lub ubieraniu – kontakt fizyczny powinien ograniczać się wyłącznie do czynności niezbędnych; jeżeli istnieje taka możliwość – warto wykonywać te czynności w obecności innego dorosłego;
- pracownik nie może spotykać się z Dzieckiem poza placówką (z wyjątkiem planowanych wyjść grupowych, np. wycieczek), odwiedzać dziecka w jego domu czy zapraszać do swojego miejsca zamieszkania; zabronione pozostaje kontaktowanie się z małoletnim przez prywatny telefon, prywatnego maila lub portale społecznościowe, pra-

ownik nie może zapraszać i przyjmować zaproszeń Dzieci w mediach społecznościowych;

- w przypadku konieczności skontaktowania się z małoletnim po godzinach pracy, powinno nastąpić to poprzez przeznaczone do tego kanały służbowe i za pośrednictwem Opiekuna dziecka.

W przypadku, gdy pracownika łączą z podopiecznym lub jego opiekunami relacje rodzinne lub towarzyskie, zobowiązany on jest do równego traktowania wszystkich małoletnich oraz zachowania pełnej poufności, w szczególności do utrzymania w tajemnicy spraw dotyczących innych uczestników, opiekunów i pracowników.

Pracownicy znają i postępują wedle ustanowionych zasad bezpiecznych relacji pracownik – dziecko oraz dziecko – dziecko.

4. Relacje dziecko – dziecko:

- 1) Pracownik powinien dochować wszelkiej staranności, żeby relacje między Dziećmi były prawidłowe, z uwzględnieniem szacunku do drugiego człowieka.
- 2) Działania pracownika powinny mieć na uwadze modelowanie zachowań prawidłowych, które stanowią jednocześnie element działań profilaktycznych i reakcji pożądanych.
- 3) Małoletni mają obowiązek przestrzegania ogólnie przyjętych zasad i norm zachowania.
- 4) Małoletni uznają prawo swoich rówieśników do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie dyskryminują oraz nie naruszają praw innych małoletnich.
- 5) Zachowanie i postępowanie Dzieci wobec rówieśników nie powinno naruszać ich poczucia godności czy wartości osobistej. Małoletni są zobowiązani do respektowania praw i wolności swoich kolegów i koleżanek, wynikających ze społecznie przyjętych norm i wartości, takich jak: prawo do własnego zdania, prawo do poszukiwań i popełniania błędów, prawo do własnych poglądów, wyglądu i zachowania.
- 6) Kontakty między małoletnimi powinny cechować się: wysoką kulturą osobistą, tzn.: używaniem zwrotów grzecznościowych, uprzejmością, życzliwością, poprawnym i wolnym od wulgaryzmów wystawianiem się, kontrolą swojego zachowania i emocji, wyrażaniem osądów i opinii w sposób nieobrażający i niekrywdzący innych.
- 7) Relacje między małoletnimi powinny być tworzone w oparciu o akceptację i wzajemny szacunek.

- 8) Małoletni powinni okazywać zrozumienie dla trudności i problemów swoich rówieśników, oferując im pomoc. Nie powinni wyśmiewać, krytykować, kpić i szydzić z ich słabości.
- 9) Małoletni mają prawo do wyrażania własnych poglądów i opinii oraz pełnego wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
- 10) Małoletni nie mogą akceptować, usprawiedliwiać ani stosować, z jakiegokolwiek powodu, agresji i przemocy fizycznej, słownej lub psychicznej.
- 11) W sytuacji, kiedy małoletni jest świadkiem stosowania przez innego małoletniego jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią poprzez pomoc czy szukanie pomocy dla ofiary u osoby dorosłej.
- 12) Wszyscy małoletni znają obowiązujące procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu ich rówieśników, gdzie i do kogo mogą zwrócić się o pomoc.
- 13) W sytuacji, kiedy Dziecko stało się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać pomoc, zgodnie z obowiązującymi *Standardami*.
- 14) W sytuacji wystąpienia konfliktu między Dziećmi, zasadą naczelną jest pokazanie, wdrażanie i utrwalanie konstruktywnych sposobów rozwiązywania sytuacji trudnych.
- 15) W sytuacji użycia przez Dzieci agresji słownej, reakcja zatrzymania jej przez pracownika powinna nastąpić natychmiast; każdorazowo sytuacja powinna być zakończona działaniami edukacyjnymi i modelującymi elementy efektywnej komunikacji z poszanowaniem godności każdego człowieka.
- 16) W przypadku użycia siły przez jedno lub kilkoro Dzieci oraz innego nadużycia fizycznego należy - w miarę możliwości bez kontaktu fizycznego ze strony pracownika - natychmiast zatrzymać agresję; jeżeli użycie siły, mimo próśb nie ustaje i nie jest możliwy brak dotyku – celem zachowania bezpieczeństwa Dzieci – należy wykorzystać kontakt fizyczny do absolutnego minimum (dopuszczalne jest wówczas przytrzymanie Dziecka lub odciążenie).
- 17) Po uspokojeniu się Dzieci, pracownik omawia z uczestnikami konfliktu, alternatywne do zaistniałych reakcji, możliwości rozwiązania sytuacji; warto poruszyć również konkretne uczucia, których doświadczyły strony konfliktu.
- 18) Każdorazowo, po zaistnieniu takiej sytuacji – pracownik informuje rodziców/opiekunów prawnych - o wystąpieniu sytuacji konfliktowej i zastosowanych sposobach rozwiązania konfliktu, gwarantujących bezpieczeństwo, zmierzających jednocześnie do rozładowania napięcia i efektywnego rozwiązania sytuacji konfliktowej.
- 19) Niedozwolone zachowania małoletnich obejmują:

a) stosowanie agresji i przemocy fizycznej w różnych ich formach, np.:

- bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie;
- wymuszenia;
- napastowanie seksualne;
- nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
- fizyczne zaczepki;
- zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
- rzucanie w kogoś przedmiotami;

b) stosowanie agresji i przemocy słownej w różnych ich formach, np.:

- obelgi, wyzwiska;
- wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary;
- bezpośrednio obrażanie ofiary;
- plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary;
- groźby;

c) stosowanie agresji i przemocy psychicznej w różnych ich formach, np.:

- poniżanie;
- wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie;
- pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);
- wulgarne gesty;
- śledzenie/szpiegowanie;
- obraźliwe SMS-y i MMS-y;
- wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;
- telefony i e-maile zawierające groźby, będące poniżające, wulgarne, zastraszające;
- niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary;
- straszenie;
- szantażowanie;

d) stwarzanie niebezpiecznych sytuacji np. rzucanie kamieniami, przynoszenie ostrych narzędzi, czy innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia;

e) celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw, celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu;

- f) niewłaściwe zachowania podczas wycieczek;
- g) uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu;
- h) rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/środków odurzających;
- i) niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób;
- j) używanie wulgaryzmów;
- k) celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz mienia;
- l) kradzież/przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz mienia;
- m) wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od rówieśników;
- n) rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami, udział w bójce;
- o) szykanowanie rówieśników lub innych osób z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu;
- p) niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie);
- q) znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie);
- r) aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy, kłamanie, oszukiwanie kolegów;
- s) fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów/osób, bez ich zgody;
- t) upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób;
- u) stosowanie wobec innych dzieci/ osób różnych form cyberprzemocy.

ROZDZIAŁ V

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

Działając na podstawie art. 13 oraz na podstawie art. 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) – dalej zwanego “Rozporządzeniem”, CUS informuje, iż:

1. Administrator danych osobowych:

Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu, z siedzibą w Swarzędzu (62-020), ul. Poznańska 25, tel. 616512650, adres e-mail: sekretariat@cusswarzedz.pl.

2. Inspektor Ochrony Danych:

CUS wyznaczył Inspektora Ochrony Danych. Dane kontaktowe Inspektora Ochrony Danych:

a) adres e-mail: inspektor@cusswarzedz.pl;

b) tel.: 616512650;

c) adres: Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu, Inspektor Ochrony Danych, ul. Poznańska 25, 62-020 Swarzędz.

3. Cele i podstawy przetwarzania:

Dane osobowe Dziecka lub innych osób, do których może się odnosić sytuacja krzywdzenia małoletniego są przetwarzane przez CUS w celu uczynienia zadość obowiązkowi przyjęcia i wdrożenia Standardów Ochrony Małoletnich mających na celu ochronę małoletnich przed krzywdzeniem na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c) (obowiązek prawny spoczywający na administratorze) oraz art. 8 ust. 2 lit. g) (niezbędność przetwarzania ze względów związanych z ważnym interesem publicznym) Rozporządzenia w związku z art. 22c ust. 1 oraz ust. 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560).

Dodatkowo dane osobowe Dziecka lub innych osób, do których może się odnosić sytuacja krzywdzenia małoletniego mogą być przetwarzane na podstawie innych przepisów prawa wg innych procedur, w szczególności wg procedury przewidzianej w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 ze zm.).

4. Odbiorcy danych:

Dane osobowe przetwarzane przez CUS mogą być przekazane:

a) organom władzy publicznej oraz podmiotom wykonującym zadania publiczne lub działającym na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa a w szczególności podjęcia interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego.

b) zaangażowanym przez CUS podwykonawcom w tym z zakresu doradztwa prawnego o ile okaże się to niezbędne do realizacji celu określonego w punkcie 3. powyżej,

5. Okres przechowywania danych:

Dane osobowe będą przetwarzane przez CUS przez okres jednego roku od dokonania zgłoszenia o ile oczywistym jest, że nie ma zagrożenia krzywdzenia małoletniego a w innych przypadkach jeden rok od prawomocnego zakończenia postępowania prowadzonego przez właściwy organ lub sąd.

6. Informacja o zautomatyzowanym podejmowaniu decyzji:

W odniesieniu do danych osobowych decyzje nie są i nie będą podejmowane w sposób zautomatyzowany, w tym również w formie profilowania.

7. Przysługuje Pani/Panu m.in. prawo:

1) do dostępu do Pani/Pana danych osobowych, w tym do sprawdzenia, czy i jakie dotyczące Pani/Pana dane osobowe są przetwarzane przez CUS, a także do otrzymania kopii tych danych;

- 2) do żądania sprostowania, uzupełnienia lub usunięcia oraz ograniczenia przetwarzania Pani/Pana danych osobowych, jeśli są one przetwarzane w sposób błędny lub niezgodny z prawem;
- 3) w przypadkach przewidzianych w przepisach Rozporządzenia – prawo do złożenia sprzeciwu w zakresie przetwarzania Pani/Pana danych osobowych,
- 4) do wniesienia skargi do organu nadzorczego ochrony danych, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
- 5) W zakresie, w jakim Pani/Pana dane osobowe są przetwarzane przez CUS zgodnie z niniejszą klauzulą informacyjną, nie przysługuje Pani/Panu prawo do przenoszenia Pani/Pana danych osobowych.

8. Informacja o wymogu/dobrowolności podania danych:

Jeżeli od Pani/Pana otrzymaliśmy informację o zdarzeniach zagrażających małoletniemu, to ma Pani/Pan dobrowolność w zakresie podania danych osobowych.

9. Źródło danych:

Jeżeli nie Pani/Pan podał nam swoje dane w ramach zgłoszenia dotyczącego zdarzenia zagrażającego małoletniemu, to CUS informuje, że uzyskało te dane od osoby, która zgłosiła zdarzenie zagrażające małoletniemu.

10. Zakres pozyskanych danych:

Dane, które zostały o Pani/Panu pozyskane mogą obejmować m.in. imię, nazwisko, adres zamieszkania, pobytu, wygląd zewnętrzny, model zachowania, nałogi, informacje o stanie cywilnym, stan rodzinny a także ewentualną informację o zachowaniach, które mogą zagrażać małoletniemu.

11. Personel Placówki obowiązany jest do zachowania w poufności udostępnionych danych osobowych, niemniej poufność nie uniemożliwia zawiadomienia właściwych organów oraz podjęcia działań, które są wymagane w celu ochrony małoletniego.

12. W Placówce wdrożono odpowiednią procedurę postępowania i środki techniczne na wypadek wystąpienia naruszenia ochrony danych osobowych.

13. Dane osobowe małoletnich, zarejestrowane na piśmie, przechowywane są w zamkniętych szafach, z ograniczonym dostępem do pomieszczeń, w których są składowane celem zabezpieczenia ich poufności.

ROZDZIAŁ VI

ZASADY OCHRONY WIZERUNKU DZIECKA

1. Placówka chroni wizerunek małoletnich wedle obowiązujących przepisów prawa. Placówka szanuje prawo do prywatności każdego człowieka, szczególnie Dziecka.
2. Pracownicy CUS i jednostek organizacyjnych zobowiązują się i dochowują należytej staranności do chronienia wizerunku dziecka.

3. Utrwalanie wizerunku dziecka bądź umożliwianie jego utrwalania na terenie CUS i jednostek organizacyjnych oraz w ramach organizowanych przez placówkę imprez, a także upublicznienie wizerunku, bez pisemnej zgody Opiekuna dziecka jest niedozwolone.
4. Zdjęcia, filmy, nagrania głosowe nie mogą przedstawiać małoletnich w sytuacjach ich ośmieszających lub poniżających. Zabronione jest utrwalanie wizerunku nagich bądź roznegliżowanych małoletnich.
5. Opiekun dziecka może żądać informacji o sposobie przechowywania ww. danych.
6. Pracownik placówki może skontaktować się z Opiekunem dziecka celem uzyskania zgody na nieodpłatne wykorzystanie zarejestrowanego wizerunku Dziecka i określić, w jakim kontekście będzie wykorzystywany.
7. Jeżeli wizerunek małoletniego składa się na wycinek większej całości, jak np.: zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda Opiekuna dziecka na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest konieczna.
8. Personel nie umożliwia przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku Dziecka na terenie instytucji bez pisemnej zgody Opiekuna dziecka oraz bez zgody Dyrektora.
9. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do Opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego Opiekuna dziecka.
10. Rejestrowanie wizerunku małoletnich przez Opiekunów dziecka na cele prywatne jest dozwolone i nie wymaga zgody Opiekunów innych dzieci biorących udział w wydarzeniu. Przetwarzanie i publikowanie ww. wizerunków w mediach społecznościowych jest możliwe tylko w razie uzyskania zgody Opiekunów dzieci i dorosłych utrwalonych na zdjęciu, filmie czy nagraniu głosowym.
11. Materiały zawierające wizerunek Dzieci przechowywane są w miejscu niedostępnym dla osób postronnych.
12. Ochrona wizerunku Dzieci utrwalanych poprzez system monitoringu odbywa się na zasadach określonych w regulaminie jego funkcjonowania. Regulamin funkcjonowania monitoringu w placówce precyzuje zasady udostępniania nagrań podmiotom zewnętrznym.
13. Wszelkie podejrzenia naruszenia zasad ochrony wizerunku małoletnich są rejestrowane i zgłaszane Dyrektorowi.

ROZDZIAŁ VII

ZASADY BEZPIECZNEGO KORZYSTANIA Z INTERNETU I MEDIÓW ELEKTRONICZNYCH

1. W CUS i jednostkach organizacyjnych Dzieci nie mają swobodnego dostępu do komputerów i do sieci internetowej. Małoletni korzystają z komputerów/tabletów jedynie podczas konkretnych zajęć pod opieką pracownika. Treści, zdjęcia i zajęcia, z których korzystają Dzieci są dostosowane do wieku i możliwości małoletnich.
2. Placówka stosuje i aktualizuje oprogramowanie zabezpieczające.
3. Dostęp do Internetu ograniczony jest przed treściami, które mogłyby stanowić zagrożenie dla rozwoju i funkcjonowania małoletnich.
4. Za zagrożenie uznaje się m.in.:

- nieuprawnione wykorzystanie wizerunku Dziecka przez osoby trzecie, zarówno osoby dorosłe, jak i inne Dzieci,
 - niepochlebne i obrażające Dzieci wiadomości tekstowe,
 - dostęp do treści wulgarnych, przemocowych, erotycznych, pornograficznych, w obszarze uzależnień i możliwości pozyskania wiedzy o dostępie do środków psychoaktywnych, nawiązania kontaktu z osobami zagrażającymi, sektami itd.,
5. W Placówce wyznaczono osoby odpowiedzialne za sprzęt komputerowy, elektroniczny i dostęp do Sieci Internet. Osobami odpowiedzialnymi są Adam Osada i Wacław Rożek.
 6. Placówka promuje bezpieczeństwo w Sieci Internet, korzystanie z Internetu i urządzeń elektronicznych.
 7. Korzystanie z urządzeń elektronicznych służy celom edukacyjnym w Placówce. Urządzenia elektroniczne mogą być wykorzystywane podczas spotkań i zajęć jedynie w celach edukacyjnych pod nadzorem pracownika lub za zgodą prowadzącego zajęcia.
 8. W sytuacjach udostępniania małoletnim urządzeń elektronicznych, Placówka jest zobowiązana monitorować ich zawartości i treść.
 9. W przypadku, gdy na urządzeniu znajdują się niebezpieczne treści, wyznaczony pracownik podejmuje czynności wyjaśniające oraz mające na celu usunięcie szkodliwych treści i natychmiastowe zaprzestanie korzystania z nich.
 10. W przypadku dostępu do urządzeń elektronicznych realizowanego pod nadzorem pracownika Placówki, Personel ma obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i natychmiastowego informowania pracownika o ewentualnych odstępstwach lub problemach.
 11. Podczas zajęć i spotkań z pracownikami CUS i jednostek organizacyjnych, Dziecko nie korzysta z własnych urządzeń elektronicznych.

ROZDZIAŁ VIII

OCHRONA DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

Procedury w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu Dziecka oraz przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i sposób ich dokumentowania

1. Pracownik Placówki, który powziął podejrzenie lub informacje o krzywdzeniu Dziecka, zarówno jeżeli sprawcą jest pracownik CUS lub jednostek organizacyjnych, jak i osoba trzecia (np. krzywdzenie nastąpiło w środowisku domowym), zobowiązany jest poinformować Dyrektora oraz Osobę monitorującą stosowanie Standardów ochrony małoletnich. Każdy Pracownik, zobowiązany jest zapewnić poufność uzyskanych informacji, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym osobom/instytucjom w ramach działań interwencyjnych, wymaganych przepisami prawa oraz z uwzględnieniem dobra Dziecka.
2. W przypadku podejrzenia, że życie lub zdrowie małoletniego jest zagrożone pracownik zawiadamia odpowiednie służby – np. pogotowie ratunkowe, policję, straż pożarną lub inne – w zależności od potrzeby.

3. Rozpoznając ryzyko krzywdzenia lub krzywdzenie małoletniego Pracownik niezwłocznie interweniuje i motywuje do zaprzestania krzywdzenia.
4. W przypadku, gdy Dziecko lub inna osoba chce zgłosić zdarzenie zagrażające małoletniemu, pracownik – o ile jest to uzasadnione okolicznościami i daną sytuacją udaje się z zawiadamiającym do Osoby monitorującej stosowanie Standardów ochrony małoletnich celem umożliwienia przyjęcia zawiadomienia przez Osobę monitorującą stosowanie Standardów ochrony małoletnich. W przypadku gdy wyżej wskazana osoba jest nieobecna lub ze względu na okoliczności utrudnione jest udanie się do Osoby monitorującej stosowanie Standardów ochrony małoletnich, każdy Pracownik zobowiązany jest przyjąć zgłoszenie o zdarzeniu zagrażającym Dziecku w sposób poufny z uwzględnieniem jednak zapewnienia zgodności z prawdą i jasności zawiadomienia. Zawiadomienie to jest niezwłocznie przekazywane Osobie monitorującej stosowanie Standardów ochrony małoletnich.
5. Po każdym zawiadomieniu Dyrektor, na wniosek Osoby monitorującej stosowanie Standardów ochrony małoletnich powołuje/wyznacza zespół osób, składający się z min. 2 osób, który po możliwie najszybszym, dokładnym przeanalizowaniu sytuacji, podejmować będzie dalsze niezbędne czynności. Powołanie zespołu, o którym mowa powyżej nie jest wymagane, jeżeli oczywistym jest, że dane zgłoszenie nie zagraża małoletniemu a Osoba monitorująca stosowanie Standardów ochrony małoletnich przy najbliższej okazji poinformuje Dyrektora o danym zawiadomieniu.
6. W skład zespołu mogą wejść pracownicy, specjaliści oraz inne osoby, mające wiedzę na temat skutków krzywdzenia dziecka lub o krzywdzonym dziecku.
7. Dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona, którą w szczególności może być Osoba monitorująca stosowanie Standardów ochrony małoletnich kontaktuje się z Opiekunami dziecka, u którego krzywdzenie podejrzewa lub stwierdza i informuje o zdarzeniu.
8. W przypadku, gdy problem krzywdzenia nie wymaga sięgnięcia po środki represji karnej wobec sprawcy i gdy nie stwierdzono zagrożenia życia lub zdrowia małoletniego, Dyrektor wraz z zespołem proponuje konkretne wsparcie dla małoletniego.
9. Biorąc pod uwagę cały kontekst sytuacji oraz stopień naganności/szkodliwości/dotkliwości zachowania sprawcy, Dyrektor wraz z zespołem postanawiają o kolejnych krokach. Jeżeli zachowanie sprawcy uznaje się za epizodyczne i o niskim stopniu dotkliwości/szkodliwości, może zastosować wobec pracownika pouczenie, nagane, wsparcie i in., a wobec osoby innej (w tym małoletniego) – wsparcie, pouczenie, działania edukacyjne i in.
10. Jeżeli stwierdzono zasadność, podjąć można następujące działania:
 - wszczęcie procedury Niebieskie Karty;
 - złożenie zawiadomienia w komisariacie policji;
 - powiadomienie prokuratury/sądu.
11. Wsparcie nakierowane powinno być na Dziecko doświadczające krzywdzenia, za wiedzą Opiekuna dziecka.
12. Zespół zawsze sporządza i proponuje plan wsparcia Dziecka i rodziny.

13. W przypadku powzięcia podejrzenia, iż w środowisku domowym doszło do skrzywdzenia małoletniego poprzez: zaniedbanie potrzeb życiowych małoletniego (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem), zostaje sporządzona notatka służbowa, którą przekazuje się Dyrektorowi który następnie wyznaczy zespół osób do opracowania planu wsparcia dla małoletniego. Informacje o powzięciu podejrzenia przekazuje się również Osobie monitorującej stosowanie Standardów ochrony małoletnich.

14. W przypadku powzięcia podejrzenia, iż w środowisku domowym doszło do skrzywdzenia małoletniego poprzez: krzyk, kary fizyczne, zostaje sporządzona przez pracownika notatka służbowa. Następnie Dyrektor wyznaczy zespół osób, składający się z min. 2 osób, który po możliwie najszybszym, dokładnym przeanalizowaniu sytuacji, podejmować będzie dalsze niezbędne czynności.

15. W przypadku powzięcia podejrzenia, iż w środowisku domowym doszło do skrzywdzenia małoletniego poprzez: poniżanie, wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad małoletnim, zostaje sporządzona przez pracownika notatka służbowa, na następnie zostaje wszczęta procedura Niebieskie Karty.

16. W przypadku przemocy rówieśniczej lub innych zachowań ryzykownych ze strony małoletnich, pomocą i wsparciem należy objąć również Dzieci będące jej inicjatorami, czyli zarówno osoby doświadczające przemocy, jak i osoby krzywdzące oraz świadków, uwzględniając potrzebę współpracy w tym zakresie ze specjalistycznymi instytucjami zewnętrznymi.

17. Każde zgłaszane zawiadomienie należy odpowiednio udokumentować i zachować jego poufność. Za prowadzenie, aktualizowanie oraz usuwanie zawiadomień a także dokumentacji w sprawie odpowiada Osoba monitorująca stosowanie Standardów ochrony małoletnich.

18. Dokumentacja z danego zawiadomienia winna być brakowana po okresie jednego roku w przypadku braku podjęcia jakichkolwiek działań ze względu na oczywistość braku zagrożenia dla Dziecka. W przypadku innych zawiadomień brakowanie winno następować po roku od prawomocnego / ostatecznego zakończenia danego postępowania. Brakowanie odbywa się co najmniej raz na pół roku.

17. Każdorazowo, w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu Dziecka, z każdego kolejnego działania/spotkania/rozmowy, sporządza się protokół lub notatkę służbową. Tworzenie i prowadzenie dokumentacji powierza się pracownikowi wskazanemu przez Dyrektora. Dokumentacja jest chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.

18. CUS udostępnia informacje dotyczące pomocy osobom krzywdzonym lub/i krzywdzącym:
Telefony zaufania dla małoletnich – 116 111,
Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka - 800 12 12 12
www.800121212.pl,
numer SOS Linia Pomocy Pokrzywdzonym - 222 309 900.

Sąd Rejonowy, IV Wydział Rodzinny i Nieletnich, Nowe Miasto i Wilda, Al. Marcinkowskiego 32, 61-745 Poznań, woj. Wielkopolskie, e-mail: wydzial4@poznan-nowemiasto.sr.gov.pl, boi@poznan-nowemiasto.sr.gov.pl, tel.: (61) 647 36 80, (61) 640 90 00

Komisariat Policji – Swarzędz, ul. Grudzińskiego 30 a, tel. 61 841 48 00

Inspektor Ochrony Danych w Centrum Usług Społecznych - Mateusz Oskroba, tel. 573285778, e-mail: inspektor@cusswarzedz.pl

ROZDZIAŁ IX

MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH PRZED KRZYWDZENIEM

1. Dyrektor wyznacza Katarzynę Zarembę jako Osobę monitorującą stosowanie Standardów ochrony małoletnich w CUS i komórkach organizacyjnych.
2. Osoba monitorująca stosowanie Standardów ochrony małoletnich udostępnia *Standardy Ochrony Małoletnich* w CUS i komórkach organizacyjnych.
3. Osoba monitorująca stosowanie Standardów ochrony małoletnich, reaguje na sygnały naruszenia *Standardów Ochrony Małoletnich* oraz prowadzi rejestr zgłoszeń.
4. Raz na 2 lata osoba monitorująca stosowanie Standardów ochrony małoletnich w Placówce przeprowadza weryfikację w ramach monitoringu obowiązującego dokumentu i – w sytuacji zasadności – proponuje zmiany w niniejszym dokumencie.
5. Dyrektor wprowadza do *Standardów Ochrony Małoletnich* konieczne zmiany, po zapoznaniu się z propozycjami sporządzonymi przez Osobę monitorującą stosowanie Standardów ochrony małoletnich. Dyrektor ogłasza nowe brzmienie *Standardów Ochrony Małoletnich* w sposób ogólnodostępny np. poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Placówki i wywieszenie w widocznym miejscu w CUS oraz komórkach organizacyjnych.

ROZDZIAŁ X

PRZEPISY KOŃCOWE

1. *Standardy Ochrony Małoletnich* wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Kierownicy poszczególnych sekcji organizacyjnych CUS odpowiedzialni są za przygotowanie podległego Personelu w zakresie stosowania niniejszych *Standardów Ochrony Małoletnich*.
3. Każdy pracownik podpisem potwierdza szczegółowe zapoznanie się z treścią *Standardów Ochrony Małoletnich* i zobowiązuje się do bezwzględnego przestrzegania zasad zawartych w *Standardach Ochrony Małoletnich*.
4. *Standardy Ochrony Małoletnich* wywieszone są w miejscu dostępnym dla wszystkich, tym małoletnich i Opiekunów dzieci, w CUS i komórkach organizacyjnych oraz na stronie internetowej CUS.